

Lapsijalanjälki näkyväksi

Apua ajoissa ja kustannukset kuriin investoinneilla

Lastensuojelun Keskusliiton vaaliohjelma 2015

Lastensuojelun toimimattomuus, jatkuvasti kasvavat kulut ja Suomen taloudellinen tilanne on huono yhtälö. Lastensuojelu ei pysty saavuttamaan sille asetettuja tavoitteita ja näyttää siltä, että rahaa kuluu liikaa ja väärin asioihin. Lastensuojelussa maltilliset kustannuserät muuttuvat helposti suuriksi jos perheitä ei auteta ajoissa. Investoimalla ehkäiseviin palveluihin raskaimpien lastensuojelupalvelujen tarve vähenee ja kustannussäästöjä saadaan aikaan erityisesti pitkällä aikavälillä.

Apua ajoissa lapsiyhteistyöllä

Lasten ja perheiden palvelut ovat kunnissa hyvin hajallaan ja ne jakaantuvat usealle eri hallinnonalalle. Myös järjestöt ovat nykypäivänä suuria palveluiden tuottajia. Rahoituksen ja palveluiden hajanaisuus, hallinnonalojen päällekkäisyys ja turha ”jonotuskulttuuri” sekä kiire estävät perheitä saamasta oikea-aikaista ja juuri heidän tarpeitaan vastaavaa tukea. Resursseja tuhlataan tekemällä vääriä asioita väärissä paikoissa väärään aikaan, jolloin lasten ja perheiden ongelmat kasaantuvat ilman, että niihin pystytään tarttumaan ajoissa.

Vanhempien kasvatustehtävän tukeminen toteutuu parhaiten toimivien peruspalvelujen avulla. Lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin on mahdollista vastata perhekeskuksissa, joissa kuntien, seurakuntien ja järjestöjen toimijat tuottavat tarvittavat palvelut yhteistyössä saman katon alla. Perhekeskuksissa perheillä on mahdollista saada helposti ja jonottamatta sitä tukea mitä he itse katsovat tarvitsevansa olipa kyse kotiaavusta, lastenhoitoavusta, vertaistoiminnasta tai muusta arkea

auttavasta palvelusta. Yhteistyössä tehdyt palvelut ovat laadukkaimpia ja resursseja säästäviä. Perhekeskuksissa lapsia ja perheitä pystytään auttamaan ajoissa mikä vähentää kodin ulkopuolisia sijoituksia ja säästää kustannuksia.

Peruspalvelujen toimivuutta edistää myös irtautuminen hallinnonalakohtaisesta budjetoinnista ja luomalla kaikille lasten ja perheiden palveluille yhteinen budjetti. Yhteinen budjetti tuo selkeyttä eri hallinnonalojen vastuisiin eikä aiheuta siirtämisen kulttuuria hallinnonalalta tai ammattilaiselta toiselle. Investoimalla vahvoihin, universaaleihin peruspalveluihin yhteisen budjetin kautta saadaan aikaan myös kustannussäästöjä.

Toimenpide-ehdotukset:

1. Perhekeskusten valtakunnallinen asema vakiinutetaan osaksi peruspalveluja.
2. Selvitetään hallinnonalat ylittävän lapsi- ja perhepalveluiden rahoitusmallin käyttöönoton mahdollisuuksia uusilla sote-alueilla.

LASTENSUOJELUN
KESKUSLIITTO

LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO
Armfeltintie 1, 00150 Helsinki
puh. (09) 329 6011
toimisto@lskl.fi | www.lskl.fi

Ennustettavuutta laadukkailla lastensuojelupalveluilla

Lastensuojelu on ollut Suomessa muutoksen tilassa jo vuosikausia. Lakimuutokset, organisaatioiden rakennemuutokset ja työntekijöiden vaihdokset ovat jatkuvia. Huostaanotettujen lasten ihmissuhteet ovat hyvin katkonaisia. Sosiaalityöntekijät ja sijaishuoltopaikat vaihtuvat usein. Lapset ja nuoret pystyvät palaamaan biologiseen perheeseensä hyvin harvoin, sillä perheet jäävät ilman jälleenyhdistämistä tukevaa apua. Perheiden kanssa tehtävälle työlle ei ole olemassa selkeää mallia eikä perheiden jälleenyhdistämisestä ole selkeässä vastuussa kukaan. Sijaishuollon valvonta on puutteellista, ja nykyiset oikeusturvakeinot eivät riitä. Lastensuojelun ja sijaishuollon palveluissa on myös suuria kuntakohtaisia eroja.

Ne lapset ja perheet, jotka kaikesta huolimatta tarvitsevat lastensuojelun asiakkuutta, ovat oikeutettuja laadukkaisiin palveluihin ja jatkuvuuteen ihmissuhteissa. Lastensuojelussa tarvitaan pitkäjänteistä rakenteiden ja palvelujen kehittämistä sekä kansallisella että kunnallisella tasolla. Lasten ja perheiden oikeusturvaa ja lasten oikeutta omaan perheeseen pystytään parantamaan työskentelemällä yhdessä perheiden kanssa sekä luomalla sijaishuoltoon velvoittavat laatusuosituksiset. Laatusuosituksilla ja perheiden kanssa tehtävällä työllä voidaan varmistaa palveluille yhtenäiset käytännöt, vähentämään alueellisia eroja, lastensuojelun asiakkuuden kestoa ja tarvetta, kodin ulkopuolisia sijoituksia sekä pompottelua useiden sijaishuoltopaikkojen välillä.

Toimenpide-ehdotukset:

1. Lapsen oikeus ihmissuhteiden jatkuvuuteen turvataan luomalla valtakunnallisesti yhtenäinen malli perheiden kanssa tehtävällä työlle ennen lapsen sijoittamista kodin ulkopuolelle sekä sijaishuollon aikana. Malliin sisällytetään perheiden jälleenyhdistämiseen liittyvä tehokas työskentely.
2. Niissä tilanteissa, joissa perheiden jälleenyhdistäminen ei ole mahdollista, lapsen oikeus pysyviin ihmissuhteisiin turvataan pitkäaikaisella sijaishuollolla tai adoptiolla.
3. Sijaishuoltoon luodaan sekä perhehoidon että laitoshoidon osalta valtakunnalliset laatusuosituksiset.

Kaikki päätökset vaikuttavat lapseen – lasten osallistuminen päätöksenteon pohjaksi

Suuri osa kuntien käyttömenoista kuluu lapseen. Menojen vaikuttavuudesta ja päätösten seurauksista ei kuitenkaan ole olemassa tarpeeksi tietoa, mistä aiheutuu paljon ennakoimattomia kustannuksia, hukkainvestointeja ja virheellisiä päätöksiä

Lapsivaikutuksia arvioimalla on mahdollista tehdä kestäviä ja taloudellisesti järkeviä päätöksiä. Lapsen etu ei toteudu ilman lapsen osallisuutta. Lasten ja nuorten osallistuminen päätöksentekoon mahdollistaa juuri heille sopivien ja tarkoituksenmukaisten palveluiden ja toimintojen järjestämisen. Lapsivaikutusten arvioinnin avulla voidaan osoittaa, millaiset ratkaisut ja päätökset ovat lasten ja nuorten hyvinvoinnin näkökulmasta perusteltuja. Arviointi auttaa suunnittelemaan, kehittämään ja arvioimaan lasten ja perheiden palveluja siten, että tehtävien päätösten voidaan osoittaa edistävän lapsiperheiden hyvinvointia. Samalla voidaan ennakoita väestön tarpeiden mukaisesti tulevia palvelutarpeita. Arvioinnin avulla myös hukkainvestoinnit ja virhearviointit lapsipolitiikassa vähenevät. Vaikutusten arvioinnilla ja lasten osallistumisella vähennetään myös alueellista eriarvoisuutta ja eroja eri lapsi- ja nuorisoryhmien välillä.

Toimenpide-ehdotukset:

1. Lapsivaikutusten arviointi sisällytetään osaksi kaikkia päätöksentekoprosesseja. Valmisteilla olevat linjaukset arvioinnista otetaan käyttöön.
2. Lasten ja nuorten näkemysten selvittämiseksi ja lasten sekä nuorten osallistumiselle päätöksenteossa luodaan eettisesti kestävä toimintamallit.

www.lskl.fi/vaalit2015
#vaalit2015 #lapsiij

